

УДК 619:616.995.132

Лазоренко Л.М., старший викладач, Сумський національний аграрний університет, lazorenkolarisa @ yandex. ru

ПОШИРЕННЯ ПАРАЗИТОЗІВ ОРГАНІВ ТРАВЛЕННЯ КОНЕЙ В ГОСПОДАРСТВАХ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Рецензент –

Анотація

Вивчення поширення паразитозів коней в господарствах Сумської області проводили в залежності від віку тварин. Екстенсивність стронгілідозної та параскарозної інвазії у коней становить 69,4% і 14,5%, відповідно. У віковому аспекті пік стронгілідозної і параскарозної інвазії припадає на тварин віком 1 – 2 роки. У молодняка коней реєструється одночасне паразитування стронглід, параскарисів та личинок оводів – гастрофілюсів, які представлені видами *G. intestinalis* та *G. veterinus*.

Ключові слова: коні, нематодози, стронгліди, параскариси, гастрофілюси.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Останнім часом в аграрному секторі України простежується тенденція відродження конярства та зростання поголів'я тварин, особливо робочого та спортивного напрямів, що зумовлює необхідність поліпшення ветеринарного обслуговування. Проте, до цього часу значною проблемою залишаються інвазійні хвороби і, особливо ендопаразитози, які гальмують успішний розвиток галузі конярства. Серед ендопаразитозів коней, одне із перших місць займають кишкові нематодози. У процесі онто-та філогенезу коні постійно перебувають у симбіотичних відношеннях із гельмінтами, і лише в ослаблених тварин спостерігаються клінічні ознаки хвороби і навіть загибель [1]. Водночас, існуючі дані, щодо поширення, етіології і патогенезу кишкових паразитозів у коней, недостатньо висвітлені в літературі і часто мають суперечливий характер.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми. За даними Шмаюна С.С. (1997) екстенсивність інвазії у коней параскарисами становила 38,3%, деляфондіями – 60,6%, стронгільюсами – 44%, альфортіями – 38,7%, трихонемами – 60,5% [2]. Автор виявляв змішаний перебіг параскарозу, стронгілідозів та гастрофільозу. Екстенсивність асоціативного перебігу кишкових паразитозів протягом року динамічно змінювалася. За даними одних авторів найбільший відсоток коней, уражених гельмінтами виявлявся влітку (68%), тоді як взимку, навесні та восени цей показник не перевищував – 25%, 10% та 23% відповідно. В той же час за даними Шмаюна С.С. зростання інтенсивності та екстенсивності параскарозної і стронгілідозної інвазії припадало на осінній період [2].

Враховуючи викладене перед нами було поставлено за *метою* вивчити поширення паразитозів коней в господарствах Сумської області в залежності від віку тварин.

Матеріали і методи. Вивчення поширення гельмінтозів тварин проводили в зимовий період за результатами копроовоскопічних досліджень флотаційним методом Котельникова і Хренова, а оводових хвороб – шляхом виявлення личинок оводів у фекаліях тварин після дегельмінтизації. Всього досліджено 78 голів коней. Дослідження проводили в господарстві СТОВ "Вікторія" Краснопільського району.

Результати досліджень. Копроовоскопічними дослідженнями встановлено, що екстенсивність стронгілідозної інвазії у коней становила 69,4%, параскарозної 14,5%, а інтенсивність інвазії, відповідно $4,36 \pm 0,64$ та $3,54 \pm 1,36$ екз./яєць, в одній краплі флотаційної рідини. У віковому аспекті ураженість гельмінтами значно вища у лошат віком 1-2 роки. У них екстенсивність стронгілідозної та параскарозної інвазій становила, відповідно – 100% та 53,8%, а інтенсивність – $6,48 \pm 1,44$ та $2,28 \pm 1,03$ яєць у одній краплі флотаційної рідини.

З віком, тварин показники екстенсивності та інтенсивності інвазії знижувалися. Зокрема, у тварин 3-6 річного віку екстенсивність стронгілідозної інвазії становила 88,2%, параскарозної – 11,76%, а інтенсивність не перевищувала, відповідно – $4,85 \pm 0,9$ та $2,3 \pm 0,3$ екз./яєць в 1 краплі флотаційної рідини.

У дорослих коней 8-20 річного віку екстенсивність стронгілідозної інвазії знижувалася до 78,1%, а параскарозної до –9,4%. Проте, інтенсивність інвазії була на високому рівні і становила, відповідно $3,3 \pm 0,67$ та $6,38 \pm 3,82$, екземплярів яєць в 1 краплі флотаційної рідини.

До того ж, нами встановлено одночасне паразитування у коней стронгілід, параскарисів та личинок оводів – гастрофілюсів. При морфологічному дослідженні личинок вони були віднесені до видів *Gastrophilus intestinalis* та *G. veterinus* (рис.1).

Рис.1. Личинки оводів (1 – *Gastrophilus intestinalis* 2 – *Gastrophilus veterinus*)

Інтенсивність інвазії у молодняка віком 1-2 роки досягала 20 екземплярів на голову.

Підрахунок личинок оводів проводили методом гельмінтоскопії протягом п'яти днів після проведення дегельмінтизації тварин препаратом

групи івермектину – бровермектин-гель. Препарат задавали у дозі 5 мл на 100 кг маси тіла одноразово.

З метою з'ясування ефективності препарату проводили повторне задавання бровекмектину-гелю на 15 добу після першої дегельмінтизації. При повторному копроскопічному дослідженні тварин протягом п'яти днів личинок оводів не виявляли, що свідчить про високу лікувальну ефективність препарату після одноразової дегельмінтизації тварин.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших досліджень.

Екстенсивність сронгілідозної та параскарозної інвазії у коней становить 69,4% і 14,5%, відповідно. У віковому аспекті пік сронгілідозної і параскарозної інвазії припадає на тварин віком 1 – 2 роки. У молодняка коней реєструється одночасне паразитування сронгілід, параскарисів та личинок оводів – гастрофілюсів, які представлені видами *G. intestinalis* та *G. veterinus*. Перспективою подальших досліджень є вивчення видового складу сронгілід коней в господарствах Сумської області.

Література

1. Абуладзе К.И. Паразитология и инвазионные болезни сельскохозяйственных животных. – М.: "Колос". – С. 426-432.
2. Галатюк О.Є., Контроль ендопаразитозів коней. //Вісник Полтавської держ. Аграрн. Полтава, 2003 – №1–2.– С. 64-69.
3. Шмаюн С.С. Деякі питання епізоотології, патогенезу, терапії і профілактики нематодозів травного каналу коней лісостепової зони України. Автореф. дисертації.

Аннотация

Лазоренко Л.Н. Распространение паразитозов органов пищеварения лошадей в хозяйствах Сумской области

Изучение распространения паразитозов лошадей в хозяйствах Сумской области проводили в зависимости от возраста животных. Экстенсивность сронгилидозной и параскарозной инвазии у лошадей составляет 69,4% и 14,5%, соответственно. В возрастном аспекте пик сронгилидозной и параскарозной инвазии приходится на животных возрастом 1 - 2 года. У молодняка лошадей регистрируется одновременно паразитирования сронгилид, параскарисив и личинок оводов - гастрофилюсив, которые представлены видами *G. intestinalis* и *G. veterinus*.

Summary

Lazorenko L. N. The spread of parasitosis digestion of horses in the farms Sumy region

The study of the spread of parasites in the horse farms of Sumy region was carried out depending on the age of the animals. Strongilidoznoi paraskaroznoi and extent of infestation in horses is 69.4% and 14.5%, respectively. The peak age aspect strongilidoznoi and paraskaroznoi infestation on animals have to age 1 - 2 years. In young horses are registered at the same time parasitism strongylid, paraskarisiv and gadfly

larvae - gastrofilyusiv that presented species *G. intestinalis* and *G. veterinus*.